

Et helt spesielt landsmøte

Nina Strand

journalist i Tidsskrift for Norsk psykologforening

Arne Olav L. Hageberg

Journalist og nettansvarleg i Psykologtidsskriftet

Landsmøtet i november var et veiskille i Psykologforeningens historie så langt. An-Magritt Aanonsen valgte å gå av, etter tolv år som president. To presidentkandidater stilte til valg etter en hektisk valgkamp.

ILDSJEL: Samfunnspsykolog Birgit Schjødt (midt i bildet) er spent på hvordan spesialiteten utvikler seg som klinisk fordypningsområde.

Da landsmøtedelegatene skilte lag etter tre innholdsrike og intense dager den 23. november, hadde de valgt ny president, og gitt det nye sentralstyret klare signaler og oppgaver i en rekke saker. De to møtelederne, Elisabet Romøren og Jan Mydland, styrte landsmøtet sikkert og myndig frem mot den ene voteringen etter den andre, og fikk mye ros for sin innsats.

Lederkonferansen i juni var preget av motsetninger mellom sentral ledelse og lokalavdelingene, både på grunn av det planlagte huskjøpet og sentralstyrets vedtak av prinsipperklæringen om evidensbasert praksis. Mange delegater reagerte på at dette ikke var blitt vurdert som landsmøtesaker, og satte spørsmålsteget ved demokratiets vilkår i foreningen. Landsmøtet i november ble et konstruktivt og effektivt samarbeid, med god konsentrasjon om saksinnholdet. De to omstridte sakene ble endelig dratt i havn: Hussaken ble avsluttet ved at landsmøtet støttet forslaget fra lokalavdelingene i Oslo og Akershus om å trekke tilbake sentralstyrets fullmakt om huskjøp. Debatten om prinsipperklæringen for evidensbasert praksis endte med at Østfoldavdelingens forslag om at

sentralstyret skulle trekke tilbake vedtaket om prinsipperklæringen, ble avvist. Dermed har landsmøtet satt sitt godkjent-stempel på sentralstyrets vedtak.

Prioriterer kommunikasjon

I sin åpningstale la president An-Magritt Aanonsen vekt på at ledelsen nå er i gang med å legge til rette for bedre kommunikasjon internt i foreningen, bla. ved en omlegging av IT-systemet. Hun lovet også at foreningen vil ta fatt i brukerundersøkelsen som nylig ble gjort blant medlemmene, der svarene kom raskt og i strie strømmer. I sin siste tale som president ga hun uttrykk for at presidentembetet krever utålmodighet, men også en god porsjon tålmodighet, fordi foreningen setter seg høye mål. – Arbeidet for psykologiske lavterskeltilbud lokalt er ikke ferdig, men vi er kommet et godt stykke videre. Utad oppleves Psykologforeningen som en seriøs organisasjon, og det er et godt grunnlag for et nytt styre, sa den avtroppende presidenten.

Heftig masterdebatt

Psykologforeningen bør ikke endre kriteriene for medlemskap, konkluderer utvalget som skulle utrede en situasjon der universitetene utdanner et økende antall mastere i psykologi. Ragnhild Stokke fra konsekvensutredningsutvalget som ble nedsatt av landmøtet i 2004, ga en grundig orientering om arbeidet, og bakgrunnen for utvalgets anbefaling om ikke å åpne for at mastere i psykologi kan bli medlemmer i Psykologforeningen. Utvalget råder likevel foreningen til å søke kontakt med mastergruppen for å utvikle et godt samarbeid.

I debatten tok flere til orde for nær kontakt med masterne. Christer Mortensen fra Østfold var som organisasjonspsykolog bekymret for at Psykologforeningen kunne bli bakstreversk i sitt forsøk på å holde masterne på en armlengdes avstand. Han ønsket et formelt samarbeid med masterne. Andre var mer forsiktige, men uttrykte et sterkt ønske om at foreningen tilpasser seg et samfunn i endring ved å finne hensiktsmessige måter å samarbeide med masterne på. Presidentkandidat Anne-Kari Torgalsbøen derimot la vekt på forskjellene mellom mastere i psykologi og psykologer: – For meg er proteksjonisme et honnrør i denne sammenhengen. Vi skal anerkjenne masterne, men det er viktig å legge press på universitetene for å utdanne psykologer, sa hun. Hun fikk motbør fra flere: – Psykologene og masterne har noe viktig felles: Vi elsker faget psykologi, sa sentralstyremedlem Ingunn Skre. – Nå har Tidsskriftet fått ny redaktør. Han er master og skal forvalte vårt fag, men får ikke organisere seg hos oss. Kan hende lager masterne sitt eget tidsskrift og får gode forskningsartikler til publisering, advarte hun.

– Dette dreier seg om hvordan vi skal overleve som fagforening, påpekte sentralstyremedlem og presidentkandidat Tor Levin Hofgaard. – En fagforening må være tydelig. Det blir vi ikke hvis vi skal romme alle. Jeg mener vi fortsatt må være en psykologforening. Det vil gi større oppslutning, sa han. Etter en heftig debatt vedtok landsmøtet å ta konsekvensutredningsutvalgets konklusjon til etterretning.

Samfunnspsykologi blir klinisk

Landsmøtet skulle også behandle endringer i spesialistutdanningen. Avtroppende visepresident Hanne Reichelt presenterte forslaget om å gjøre samfunnspsykologi til klinisk fordypningsområde. – Det er behov for denne fordypningen i kommunene, og psykologene trenger en slik karrieremulighet, sa

hun. – Vi ser at samfunnspsykologene *blir* i kommunen, og kommunene er fornøyde med arbeidet de gjør. Men selvsagt trenger kommunene også spesialister fra andre felt, som spesialister i barn og unge, voksne og gerontopsykologi. Vi må heller ikke glemme at samfunnspsykologene kan jobbe på andre arenaer enn kommunene.

Bibi Schjødt fra spesialistutvalget for samfunnspsykologi fortalte at utvalget etter lange diskusjoner valgte å støtte forslaget. – Samfunnspsykologer snakker ikke om pasienter, men om mennesker. Vi opplever forslaget som en faglig innsnevring, og er litt engstelige. Det er viktig at sentralstyret er lojalt mot fagområdet slik det er vokst frem, sa hun. Avstemningen viste at landsmøtet sluttet seg til sentralstyrets forslag.

Utfordringer i distriktene

I 2006 fjernet sentralstyret kravet om praksis fra førstelinje eller kommunefeltet fra klinisk fordypningsområde barn og unge. Buskerud lokalavdeling mente dette var uheldig: – Vi må ikke fjerne et aktivt virkemiddel i arbeidet med å utvikle psykologiske lavterskeltilbud, sa Berit Nielsen. Sentralstyret på sin side ville avvise saken, med bakgrunn i at reglement for spesialitetene er lagt til sentralstyret. Men debatt ble det likevel. Kristian Knudsen fra Troms fremhevet at den nye ordningen har virket positivt på hans kant av landet: – Kravet om praksis fra førstelinje var vanskelig for oss. Vi opplevde at psykologer reiste til andre kanter av landet for å oppfylle praksiskravene. Nå er det mer stabilitet, det er færre psykologer som slutter. Vi ønsker også psykologer i kommunen, men vi må ta tiden til hjelp og se etter ordninger som kan gjøre det attraktivt å jobbe i kommunene, sa han.

En av dem som beklaget bortfallet av praksis fra førstelinjetjeneste, var Annmari Ajo fra Akershusavdelingen. – Det er vanskelig å forstå at en kan være spesialist på barn og unge uten å ha innsikt i systemene de fungerer i, sa hun. – Da jeg kom fra spesialisthelsetjenesten til kommunen, måtte jeg lære meg en annen måte å snakke på, og jeg fikk ny innsikt i tiltak som fungerer.

Vanskelig dilemma

Tidsskriftet fikk en kort kommentar fra Hanne Reichelt etter debatten om praksiskrav. Som visepresident hadde hun nær kontakt med lokalavdelingene, og lærte mye om problemer og gleder i de ulike landsdelene: – Jeg så at særlig de tre nordligste fylkene fikk vanskeligheter med kravene til praksis fra førstelinje. Det er ikke nok stillinger, og psykologer som ville spesialisere seg på barn og unge, sluttet og flyttet fra landsdelen. Et annet problem er at PPT-stillinger altfor mange steder er for snevert definert i forhold til psykologenes kompetanse, og dermed ikke interessante nok for psykologene. Sist, men ikke minst, var det en stor mangel ved den gamle ordningen at praksis fra BUF-etat, som er en voksende arbeidsplass for psykologer, ikke var godkjent for spesialiteten barn og unge. Dette kunne vi ikke leve med. Barnevernets barn er blant dem som virkelig trenger psykologenes kompetanse.

– *Men er det ikke inkonsekvent å frafalle krav om praksis i førstelinje når landsmøtet har vedtatt lavterskeltilbud som hovedsatsingsområde?*

– Dette er en vanskelig sak, og du peker helt klart på et dilemma, sier Reichelt. – Foreningen står fast på psykologenes sentrale rolle i førstelinjetjenesten. Men slik det er i dag, lar det seg ikke gjøre med obligatorisk krav om praksis fra førstelinjetjenester. På lengre sikt, når det finnes mange og gode psykologarbeidsplasser, vil situasjonen være en annen, understreker hun. – Det er jo nettopp dit vi vil nå med hovedsatsingsområdet vårt.

Fra konflikt til konsensus

Debatten om sentralstyrets vedtak av prinsipperklæringen for evidensbasert praksis fikk altså en annen vinkling på landsmøtet enn på lederkonferansen et snaut halvår tidligere. Liv Arnesen fra Oslo oppsummerte det slik: – Osloavdelingen reagerte sterkt i vår, da sentralstyret bestemte at dette ikke var en landsmøtesak. Fortsatt reagerer vi kraftig på det, men i dag ønsker vi å se fremover. Nå gjelder det å se hvordan foreningen kan kvalitetssikre implementeringen av erklæringen, sa hun.

Flere av delegatene ønsket å vite hvordan sentralstyret ville arbeide med implementeringen av prinsipperklæringen. Begrepet «evidens» skaper usikkerhet, og brukes i ulike betydninger: i en vid og inkluderende tenkemåte, men også mer snevert. – Jeg ønsker at vi skal holde fast ved evidens som begrep, sa Erik Iversen fra sentralstyret. – Evidensbegrepet definerer det vi står for: fagetikk og forsvarlig praksis, og inneholder dessuten et viktig element av brukerorientering, poengterte Iversen, som sitter i Psykologforeningens kvalitetsutvalg. – Kvalitetsutvalget betrakter erklæringen som et godt grunnlag for foreningens arbeid med kvalitetsutvikling, understreket han. – Vi kan bruke den utad nettopp for å vise at evidens innebærer langt mer enn manualisert praksis.

Lokalavdelingen i Vestfold hadde sendt inn forslag om at prinsipperklæringen ble trukket tilbake. Østfoldavdelingen foreslo at sentralstyret opphevet vedtaket, og at landsmøtet i 2010 skulle ta stilling til den. Andreas Høstmælingen fra osloavdelingen argumenterte imot: – Vi kan ikke forkaste erklæringen fordi vedtaksprosessen har vært dårlig, sa han. – Jeg mener evidenserklæringen gir oss mulighet til å ta tilbake evidensbegrepet. Det er viktig at vi forteller samfunnet hva evidens egentlig innebærer.

Flere av delegatene ga uttrykk for glede over at debatten om prinsipperklæringen denne gangen var opplysende og konstruktiv. – Det var flott å få anledning til å drøfte erklæringen på landsmøtet. Takk til østfoldavdelingen, som sørget for at vi fikk en slik debatt, sa Inge Arne Teigset fra Oslo. Avstemningen viste et stort flertall for å opprettholde sentralstyrets vedtak om prinsipperklæringen.

Presidentvalget

Det forestående presidentvalget skapte en underliggende sitrende spenning fra landsmøtets første dag. I møtesalen og i korridorene, i pauser og ved måltidene, ble kandidatene diskutert og vurdert. Ifølge oppsatt dagsorden skulle valget først behandles den siste dagen, men det ville ikke landsmøtet ha noe av. Ordstyrerne ble bedt om å sørge for at de to kandidatene fikk presentere seg for landsmøtet snarest mulig, slik at delegatene kunne stille dem spørsmål. På morgenvisten dagen før valget skulle avholdes, slapp presidentkandidatene til, og fremførte hvert sitt glødende innlegg.

– Det er på tide å skifte takt, og på tide å skifte strategi, sa valgkomiteens kandidat, Tor Levin Hofgaard. – Psykologforeningen må ta samfunnsansvar og være mer enn oss selv nærmest. Det vil gi større gjennomslag. (Les intervjuet med ham i dette nummeret.)

Utfordrer og osloavdelingens kandidat, Anne-Kari Torgalsbøen, viste til sin gjennomføringskraft og stayerevne: – Som tidligere visepresident i Psykologforeningen var jeg med på å drive igjennom at psykologene fikk vedtakskompetanse i psykisk helsevern i 2001, sa hun. – Jeg er stolt over det foreningen fikk til i den perioden, sa presidentkandidaten og gjorde Bjørnstjerne Bjørnsons ord til sine: «Fred er ei det beste, men at man noget vil.»

Solid seier

Mange delegater kom til landsmøtet uten å ha bestemt seg for hvilken presidentkandidat de ville stemme på. De ville høre på kandidatene og diskutere med andre delegater før de avgjorde hvem som skulle få deres stemme. Det kunne se ut til å bli et jevnt løp. Etter noen intense minutter mens stemmene ble telt opp, ble det klart at Tor Levin Hofgaard hadde fått to tredeler av stemmene. Applausen brøt løs, og en strålende glad president spratt opp på stolen for å ta imot hyllesten fra salen.

SEIERHERREN: Nyvalgt president Tor Levin Hofgaard kunne endelig slippe jubelen løs.

– Det er spesielt å stå her og overta etter deg som har ledet foreningen i tolv år, sa Hofgaard da han overtok møteklubba fra An-Magritt Aanonsen. – Jeg vil takke deg for alt du har vært for Psykologforeningen, og for alt du har inspirert meg til å få til, sa han. Det var en vemodig, men også lettet avtroppende president som overlot roret til sin arvtaker. – Jeg har aldri vært i samme jobb så lenge, smilte hun. – I den siste tiden har jeg gjort veldig mye for siste gang, som for eksempel når jeg i dag takker delegatene for et godt landsmøte. Nå gleder jeg meg til ting jeg skal gjøre for første gang, avsluttet hun, og fikk stående applaus fra salen.